

Hemodiyaliz Hastalar?n?n Aile Bak?m Verenler için Bak?m Yükü le?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Hemodiyaliz Hastalar?n?n Aile Bak?m Verenler için Bak?m Yükü le?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=22785>

Özet

Hemodiyaliz Hastalar?n?n Aile Bak?m Verenler için Bak?m Yüğü Ölçe?i, kronik böbrek yetmezli?i nedeniyle hemodiyaliz tedavisi gören hastalar?n aile üyelerinin deneyimledi?i bak?m yüğü düzeyini objektif olarak ölçmek amacıyla geli?tirilmis bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, özellikle Türkiye popülasyonunda kültürel ve dilsel geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları?n yap?ld??? bir geli?tirme çalışması? ürünüdür. Ölçek, bak?m verme sürecinin duygusal, sosyal ve fiziksel boyutları?n kapsayan çok boyutlu bir yapıyı de?erlendirmeyi amaçlar.

Ölçe?in temel amacı, hemodiyaliz hastalar?na bak?m veren bireylerin yaşad??? stresi, zorlukları ve yaşam kalitesindeki düşü?ü belirleyerek, bu kişilerle yönelik destekleyici müdahale programları?n planlanmasına bilimsel zemin hazırlamaktır. Ölçe?in geli?tirilmesi, Ayşe Cil Akıncı ve Rukiye Pınar tarafından 2014 yılında yayımlanan kapsamlı bir çalışmada ile gerçekleştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler

Bak?m yüğü, hemodiyaliz, aile bak?m vereni, kronik hastalık, psikometrik araç, güvenirlik, geçerlik.

Yazarlar

Cil Akinci, A., Pinar, R.

Amaç

Bu ölçe?in birincil amacı, kronik böbrek yetmezli?i tanısı almış ve düzenli hemodiyaliz tedavisi alan bireylere bak?m sağlayan aile üyelerinin karışık yükün derecesini belirlemektir. Bak?m yüğü, hastanın durumunun gerektirdi?i fiziksel, duygusal, sosyal ve ekonomik taleplerin bir sonucu olarak ortaya çıkan stres ve zorlanma durumudur.

Ölçek, klinik uygulamalarda ve araştırmalarda kullanılarak, yüksek bak?m yüğü altında olan riskli grupları?n erken te?his edilmesini ve bu bireylere yönelik hemşirelik ve psikososyal destek hizmetlerinin optimize edilmesini sağlamayı hedefler.

Yapı (Ölçülen Yapı)

Ölçe?in ölçtü?ü temel yapı, "Bak?m Yüğü"dür (Caregiver Burden). Bu yapı, genellikle tek boyutlu olmaktan ziyade, bak?m verenin yaşamı?n farklı alanları?n etkileyen çok boyutlu bir kavramdır. Hemodiyaliz hastalar?na bak?m verenler özelinde, yapı aşı?daki bileşenleri içerebilir (detaylar faktör analizine bakılsın):

Fiziksel Yük: Bak?m aktivitelerinin neden oldu?u yorgunluk, uyku bozukluklar? ve sa?l?k sorunlar?.

Duygusal Yük: Kayg?, depresyon, suçluluk duygusu ve sosyal izolasyon gibi psikolojik stres faktörleri.

Sosyal ve Finansal Yük: ?? veya sosyal ya?amdan feragat etme, tedavi masraflar? ve ekonomik zorluklar.

Geçerlik

Ölçe?in geçerlik al??malar?, Cil Ak?nc? ve P?nar'?n 2014 tarihli makalesinde detayland?r?lm??t?r. Bu al??malar, le?in gerçekten de hemodiyaliz hastalar?n?n aile bak?m verenlerindeki bak?m yükünü lt?n göstermek üzere tasarlanm??t?r.

Geçerlik analizleri tipik olarak kapsam geçerli?i (uzman gr?leri ile), yap? geçerli?i (faktör analizi ile) ve lt ba??ml? geçerli?i (ilgili di?er lceklerle korelasyon) iermi?tir. al??man?n sonuçlar?, le?in Türk kültürüne özgü bu popülasyon grubunda yüksek düzeyde yap?sal geçerli?e sahip oldu?unu ortaya koymu?tur.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenirlik analizleri de 2014 referans al??mas?nda raporlanm??t?r. Güvenirlik, le?in tutarl?l??n? ve kararl?l??n? ifade eder.

Genellikle iç tutarl?l?k güvenirlik katsay?s? (Cronbach Alfa) kullan?larak hesaplanm??t?r. Geli?tirme al??mas?nda elde edilen Cronbach Alfa de?erlerinin, le?in genel olarak yüksek düzeyde i tutarl?l??a sahip oldu?unu ve dolay?s?yla güvenilir bir ölçüm arac? oldu?unu gösterdi?i varsay?lmaktad?r. Ayr?ca, test-tekrar test güvenilirli?i gibi kararl?l?k ölçümleri de bu süreçte de?erlendirilmi? olabilir.

Faktör Analizi

Ölçe?in yap? geçerli?ini tespit etmek amac?yla faktör analizleri (genellikle A?mlay?c? Faktör Analizi ve/veya Do?rulay?c? Faktör Analizi) uygulanm??t?r. Bu analizler, bak?m yükü yap?s?n?n hangi alt boyutlardan olu?tu?unu ortaya ?karmay? amalam??t?r.

Faktör analizi sonuçlar?, Bak?m Yükü le?i'nin teorik olarak beklenen alt boyutlarla uyumlu bir faktör yap?s?na sahip oldu?unu do?rulam??t?r. Bu alt boyutlar, bak?m verenin stresini daha spesifik alanlarda de?erlendirme imkan? sunarak, klinik müdahalelerin hedeflenmesine yard?mc? olur.

Ölçek Bilgileri

Test Türü: Geli?tirme (Validity and reliability study for Turkish population)

Format: Genellikle Likert tipi derecelendirme (lek maddeleri, kat?l?mc?lar?n bak?m yükü deneyimlerinin yo?unlu?unu belirli bir aral?ta derecelendirmesini ister).

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Kronik hemodiyaliz hastalar?n?n aile bak?m verenleri.

Ya? Grubu: Yeti?kin (Bak?m veren rolünü üstlenen 18 ya? ve üstü bireyler).

Popülasyon Detaylar?: Türkiye'deki hemodiyaliz merkezlerinde tedavi gören hastalar?n birinci derece aile yak?nlar? veya temel bak?m sorumlulu?unu üstlenenler.

Test Metodolojisi: z bildirim le?i.

Anahtar Kelimeler

Bak?m verenin ya?am kalitesi, kronik böbrek yetmezli?i, psikometri, hem?irelik ara?t?rmalar?, aile sa?l??? , stres, bak?m yükü.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?: Sa?lanmam??t?r.

Ba?l? Kurulu? E-posta Adresleri: aysecil2003@yahoo.co.uk (Sorumlu Yazar)

Yaz??ma Adresi: Makalenin yay?nland??? tarihte sorumlu yazar?n kurumsal adresi.

?zinler, ücret ve Test Y?l?

Test Y?l?: Ölçe?in geçerlik ve güvenirlik al??mas?n?n yay?mlanma y?l? 2014'tür.

?zinler ve ücret: Ölçe?in akademik veya klinik amaçlarla kullan?m? için sorumlu yazar Ayse Cil Akinci ile e-posta yoluyla ileti?ime geçilmesi önerilir. Ticari kullan?m için ek izinler ve ücretler gerekebilir.

Referanslar

Cil Akinci, A., & Pinar, R. (2014). Validity and reliability of Turkish Caregiver Burden Scale among family caregivers of haemodialysis patients. *Journal of clinical nursing*, 23(3-4), 352-360.

Makalenin orijinal PDF dosyas?na a?a??daki ba?lant?dan eri?ilebilir:

[caregiver-burden-scale-among-family-caregivers-of-haemodialysis-patients-toad.pdf](#)

Makalenin evrimii kütüphane ba?lant?s?:

[0210mefpu-y-https-onlinelibrary-wiley-com.proxy2.marmara-elibrary.com](#)

Hemodiyaliz Hastalar?n?n Aile Bak?m Verenler için Bak?m Yükü le?i

Maddeleri

NEML?: Ölçek maddeleri kaynak içerikte sa?lanmam??t?r. Maddelere eri?im için ilgili referans makaleye (Cil Akinci & Pinar, 2014) ba?vurulmal?d?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM